

Projektowanie obiektowe oprogramowania

Wykład 4 – wzorce projektowe

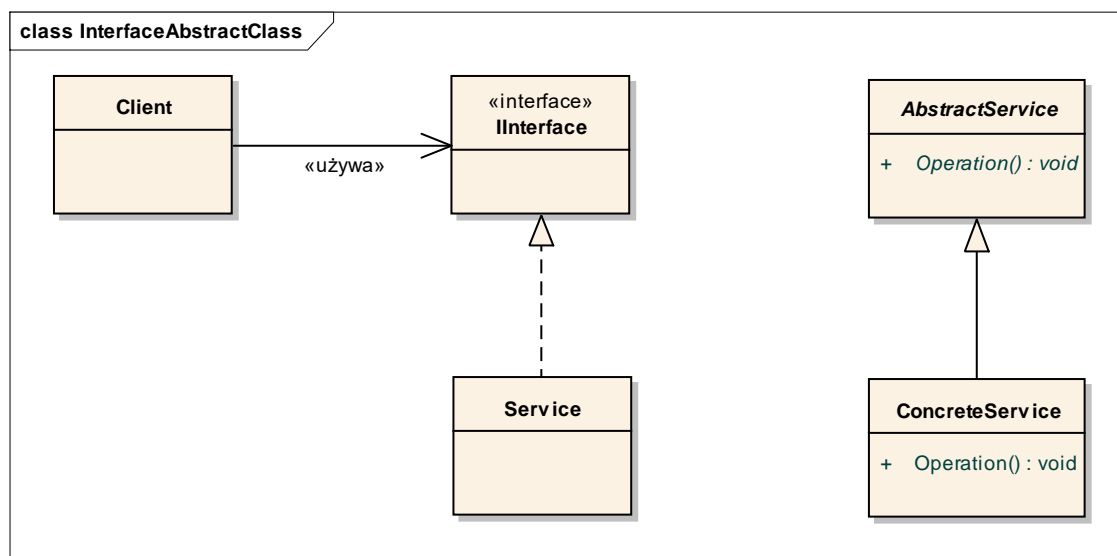
cz.I. wzorce podstawowe i kreacyjne

Wiktor Zychla 2022

---

1 Wzorce podstawowe

1.1 Interface vs Abstract class

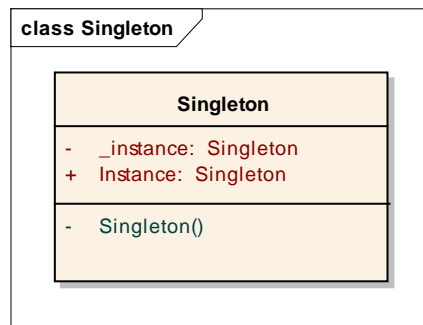
- klasa abstrakcyjna może zawierać implementacje, interfejs nie
- klasa może dziedziczyć tylko z jednej klasy abstrakcyjnej i wielu interfejsów
- przykłady `IEnumerable` vs `Stream`

1.2 Delegation (Prefer Delegation over Inheritance)

- dziedziczenie jest relacją statyczną, delegacja może być dynamiczna
- delegujący obiekt może ukrywać metody delegowanego (i ogólniej – zmieniać kontrakt), co jest niemożliwe w przypadku dziedziczenia
- dobra praktyka: klasa domeny nie dziedziczymy z klas użytkowych (`Person` nie dziedziczy z `Hashtable`), ale delegacja jest ok.
- delegacja powoduje że jest więcej kodu – w językach programowania brakuje wsparcia dla delegacji (por. <https://github.com/dotnet/roslyn/issues/13952> - dyskusja nad propozycją rozszerzenia składni C# o wsparcie dla delegacji)

2 Wzorce kreacyjne

2.1 Singleton

- Jedna i ta sama instancja obiektu dla wszystkich klientów
- Często punkt wyjścia dla innych elementów architektury aplikacji

Zalety:

- Uniwersalność
- „Leniwa” konstrukcja

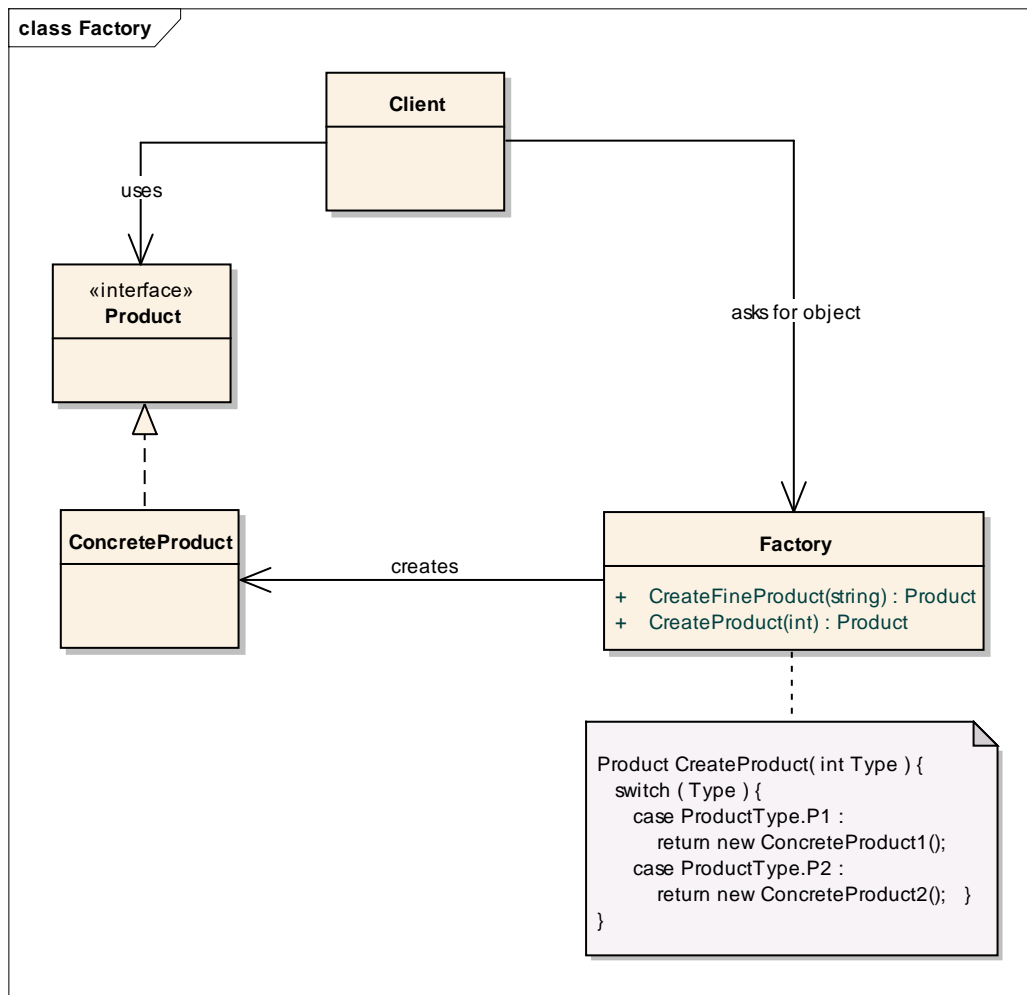
Rozszerzenia:

- Możliwość sterowania czasem życia obiektu „wspierającego” („pseudosingleton”, singleton z określoną polityką czasu życia)
- Singleton parametryzowany (zainicjowanie wymaga parametrów inicjalizacyjnych)

2.2 Monostate

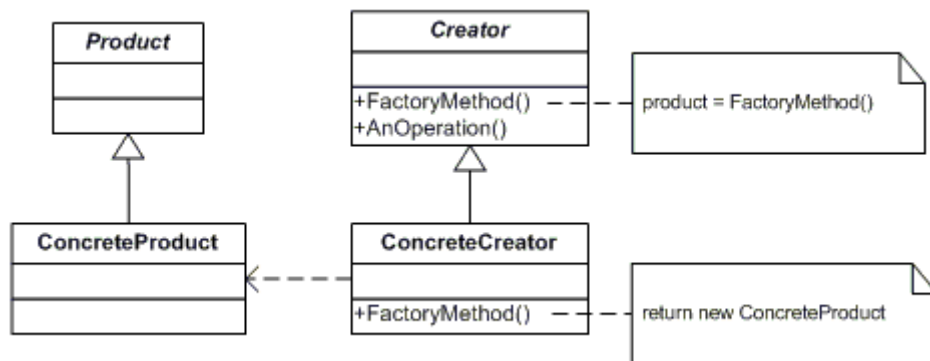
- Usuwa ograniczenie liczby instancji w Singletonie, pozostawia właściwość współdzielenia stanu

2.3 (Delegate) Factory

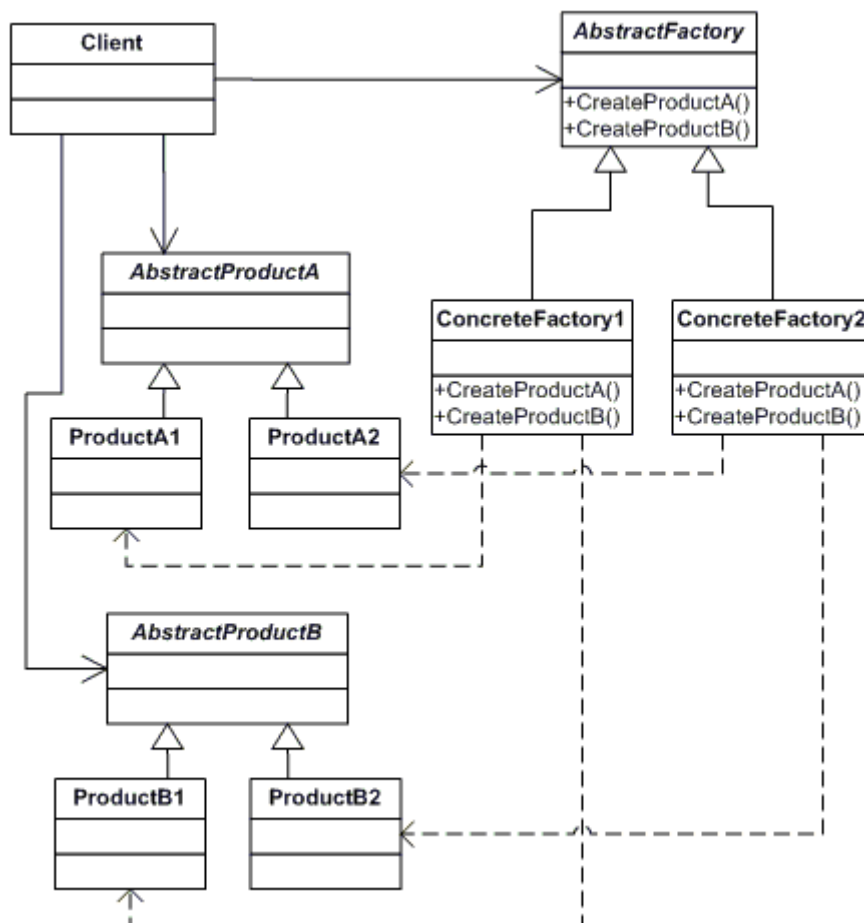
- To jeden z częściej stosowanych wzorców, realizacja odpowiedzialności Creator z GRASP
- Interfejs klasy fabryki może mieć wiele metod, ułatwiających tworzenie konkretnych obiektów (parametryzacja przez typ metody fabryki, przez wiele metod jednej fabryki); fabryka może też zwracać obiekt typu pochodnego względem oczekiwanego, w ten sposób być przygotowana na zmiany funkcjonalności – klient spodziewa się obiektu typu A, dostaje B dziedziczące z A i korzysta z niego jak z A, ale w rzeczywistości B realizuje swoją odpowiedzialność być może inaczej niż A
- Fabryka może kontrolować czas życia tworzonych obiektów (zwracając obiekty o różnych czasach życia)
- Fabryka może być przygotowana na rozszerzenia, w ten sposób realizując postulat Open-Closed Principle (przykład z wykładu: Factory + FactoryWorker zamiast „switch”)
- W praktyce – zamiast z singletonów i monostates lepiej używać fabryk, są bardziej uniwersalne w implementacji i zapewniają stabilny interfejs dla klienta (w ten sposób fabryka realizuje też postulat **Protected Variations** (Law of Demeter) z GRASP)

2.4 Factory Method

- Delegowanie tworzenia obiektu użytkowego do metody tworzącej, zwykle abstrakcyjnej (`FactoryMethod`)
- Metoda fabrykująca mimo że nie ma implementacji, może już być używana (w `AnOperation`)
- Podklasy dostarczają implementacji metody fabrykującej

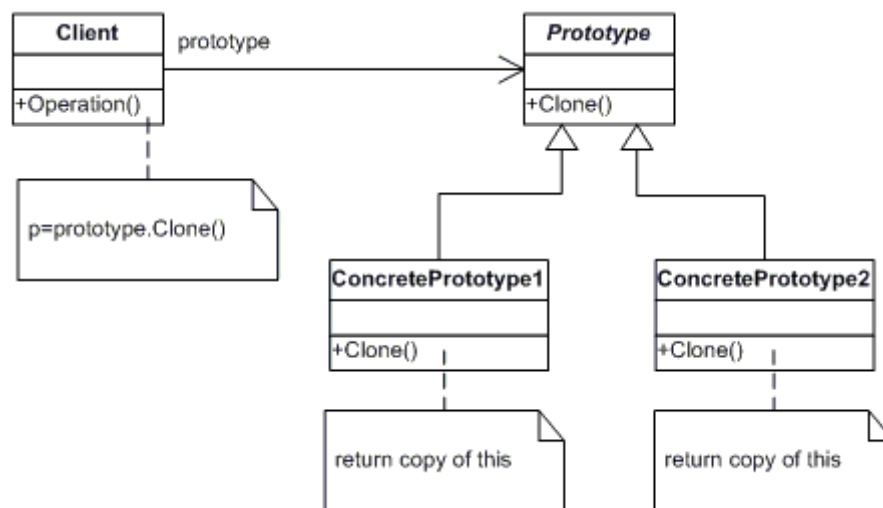
2.5 Abstract Factory

- Nazywany też „toolkit”
- Abstrakcyjna fabryka całej rodziny obiektów – klient nie używa abstrakcji ale potrzebuje konkretnej implementacji
- Konstrukcja podobna jak w Factory Method ale inny zasięg:

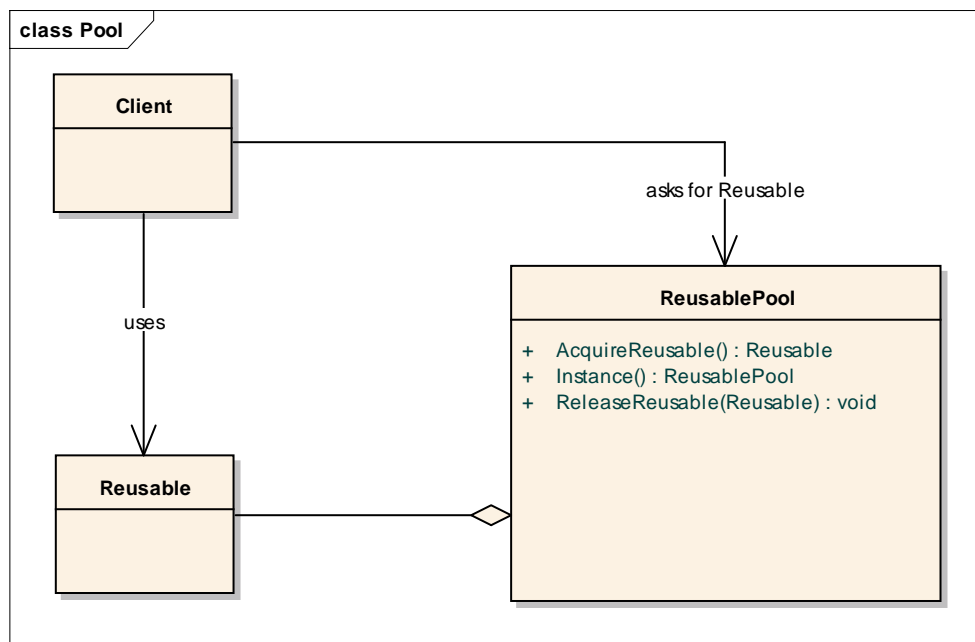
- w FM klasa użytkowa sama realizuje jakieś funkcjonalności, do nich potrzebuje obiektu pomocniczego który sama sobie tworzy, ale na etapie implementacji nie wiadomo jeszcze jak
- w AF klasa klienta nie tworzy sama obiektu pomocniczego tylko deleguje jego tworzenie do fabryki
- Creator z FM = Client z AF
- Potrzeba refaktoryzacji FM do AF pojawia się zwykle wtedy, kiedy w klasie implementującej FM pojawia się druga/trzecia (i kolejna) potrzeba wykreowania obiektu pomocniczego o nieznanym implementacji – wtedy wydziela się osobny kontrakt

2.6 Prototype

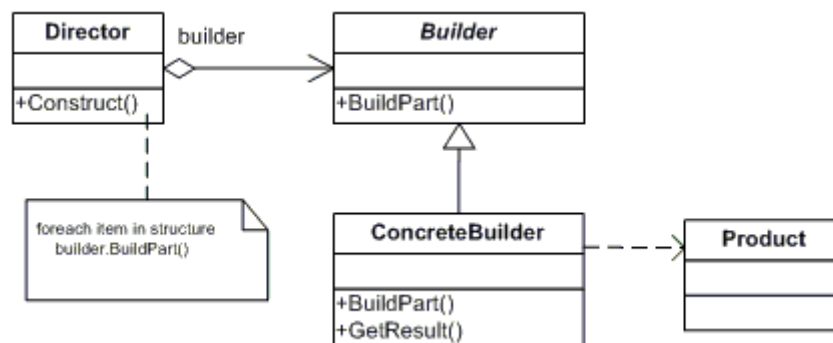
- Istnieje kilka prototypowych instancji obiektów
- Tworzenie nowych polega na kopiowaniu prototypów
- Nie ma znaczenia kto i jak wyprodukował instancje prototypów

2.7 Object Pool

- Reużywanie / współdzielenie obiektów które są kłopotliwe w tworzeniu (np. czasochłonne)
- Metoda tworzenia/pobierania obiektu bywa parametryzowana

2.8 Builder

- Ukrywanie szczegółów kodu służącego do kreowania obiektu/obiektów
- Ukrywanie wewnętrznej struktury obiektu
- Przykład – `XmlTextWriter`
- Przykład z wykładu: <http://www.wiktorzychla.com/2012/02/simple-fluent-and-recursive-tag-builder.html>